భారత ఆహార శుద్ధి రంగం - PLISFPI పథకం (సారాంశం)

భారతదేశాన్ని గ్లోబల్ ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ హబ్‌గా మార్చే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం చేపట్టిన **PLISFPI** పథకం ఆశించిన దానికంటే మెరుగైన ఫలితాలను సాధిస్తోంది.

1. పథకం నేపథ్యం మరియు లక్ష్యాలు

- **పూర్తి పేరు:** ప్రొడక్షన్ లింక్డ్ ఇన్సెంటివ్ స్కీమ్ ఫర్ ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ ఇండస్ట్రీ (PLISFPI).
- **ప్రారంభం & కాలపరిమితి:** 2021-22 నుండి 2026-27 వరకు.
- **మొత్తం కేటాయింపు:** ₹10,900 కోట్లు.
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** స్వదేశీ తయారీ సామర్థ్యాన్ని పెంచడం, ఎగుమతులను ప్రోత్సహించడం మరియు భారతీయ బ్రాండ్‌లను అంతర్జాతీయంగా నిలబెట్టడం.

2. పథకం లోని మూడు ప్రధాన విభాగాలు (COMPONENTS)

1. **కేటగిరీ-I:** కీలక ఉత్పత్తుల తయారీ (RTC/RTE ఆహారాలు, మిల్లెట్ ఉత్పత్తులు, పండ్లు & కూరగాయలు, మెరైన్ ఉత్పత్తులు, మొజారెల్లా చీజ్).
2. **కేటగిరీ-II:** MSME రంగంలో వినూత్న మరియు సేంద్రియ (Organic) ఉత్పత్తుల తయారీకి ప్రోత్సాహం.
3. **కేటగిరీ-III:** విదేశాల్లో భారతీయ బ్రాండింగ్ మరియు మార్కెటింగ్ కోసం ఆర్థిక సహాయం (ఖర్చులో 50% వరకు రాయితీ).

- **ప్రత్యేక విభాగం:** మిల్లెట్ ఆధారిత ఉత్పత్తుల కోసం ₹800 కోట్లతో ప్రత్యేక ఉప-పథకం (PLISMBP) 2022-23లో చేర్చబడింది.

3. సాధించిన మైలురాళ్లు (ఫిబ్రవరి 2026 నాటికి)

- **ఉపాధి:** సుమారు **3.39 లక్షల ఉద్యోగాల** కల్పన (లక్ష్యం: 2.5 లక్షలు).
- **పెట్టుబడులు:** లబ్ధిదారులు దాదాపు **₹9,207 కోట్ల** పెట్టుబడులు పెట్టారు.
- **ఎగుమతులు:** ప్రాసెస్ చేసిన ఆహార ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు **13.23% CAGR** తో వృద్ధి చెందాయి.
- **సామర్థ్యం:** ఏటా **34 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల** ఆహార శుద్ధి సామర్థ్యం పెరిగింది.
- **MSME ప్రాధాన్యత:** ఆమోదించబడిన 165 దరఖాస్తులలో 69 MSME రంగానికి చెందినవే.

4. ప్రాధాన్యతా అంశాలు (EXAM POINTS)

- **GVA వృద్ధి:** ఆహార శుద్ధి రంగం యొక్క స్థూల విలువ జోడింపు (GVA) 2014-15లో ₹1.34 లక్షల కోట్ల నుండి 2023-24 నాటికి **₹2.24 లక్షల కోట్లకు** పెరిగింది.
- **ఎగుమతుల వాటా:** వ్యవసాయ ఎగుమతుల్లో ప్రాసెస్డ్ ఫుడ్ వాటా 13.7% నుండి **20.4%కి** పెరిగింది.
- **అమలు సంస్థ:** ఈ పథకాన్ని **IFCI** (Industrial Finance Corporation of India) ప్రాజెక్ట్ మేనేజ్‌మెంట్ ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తూ పర్యవేక్షిస్తోంది.

జగద్గురు ఆదిశంకరాచార్య: ముఖ్య అంశాలు

ఆదిశంకరాచార్యులు భారతీయ సనాతన ధర్మాన్ని పునరుద్ధరించిన గొప్ప దార్శనికుడు మరియు వేదాంతి.

1. అద్వైత వేదాంతం (ADVAITA VEDANTA)

- **సిద్ధాంతం:** శంకరాచార్యులు '**అద్వైత**' సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించారు. "జీవుడు, బ్రహ్మము వేరు కాదు.. ఒక్కటే" అనేది దీని సారాంశం (**అహంబ్రహ్మాస్మి**).
- **లక్ష్యం:** సమాజంలోని మూఢనమ్మకాలను తొలగించి, సత్య దర్శనం కలిగించడం మరియు ఉపనిషత్తుల జ్ఞానాన్ని సామాన్యులకు అందించడం.

2. చతుర్ధామ్ - నాలుగు పీఠాల స్థాపన

భారతదేశాన్ని సాంస్కృతిక ఏకతా సూత్రంతో అనుసంధానించడానికి ఆయన దేశంలోని నాలుగు దిక్కులలో నాలుగు మఠాలను (Mutts) స్థాపించారు:

- **ఉత్తరం:** జ్యోతిర్మఠం (బద్రీనాథ్, ఉత్తరాఖండ్).
- **దక్షిణం:** శృంగేరి శారదా పీఠం (చిక్కమగళూరు, కర్ణాటక).
- **తూర్పు:** గోవర్ధన పీఠం (పూరి, ఒడిశా).
- **పశ్చిమం:** ద్వారకా శారదా పీఠం (ద్వారక, గుజరాత్).

3. సాహిత్య సేవ మరియు వ్యాఖ్యానాలు

- **ప్రస్థానత్రయి:** ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రాలు మరియు భగవద్గీతపై అత్యంత సరళమైన, స్పష్టమైన భాష్యాలను (Commentaries) రాశారు.
- **కృతులు:** వివేకచూడామణి, భజగోవిందం, సౌందర్యలహరి, శివానందలహరి వంటి అనేక స్తోత్రాలు మరియు గ్రంథాలను రచించారు.

4. చారిత్రక ప్రాధాన్యత (EXAM POINTS)

- **కాలం:** ఎనిమిదవ శతాబ్దం (ప్రధానంగా 788-820 CE గా పరిగణిస్తారు).
- **జన్మస్థలం:** కేరళలోని **కాలడి**.
- **ప్రాముఖ్యత:** బౌద్ధ, జైన మతాల ప్రభావం ఎక్కువగా ఉన్న కాలంలో సనాతన ధర్మాన్ని తర్కంతో (Logic), వేద జ్ఞానంతో పునరుద్ధరించారు.
- **భక్తి ఉద్యమం:** ఈయన మేధోపరమైన వేదాంతం తర్వాతి కాలంలో వచ్చిన భక్తి ఉద్యమాలకు పునాదిగా నిలిచింది.

భారత్ - భూటాన్ 7వ జాయింట్ గ్రూప్ ఆఫ్ కస్టమ్స్ (JGC) సమావేశం

భారత్ మరియు భూటాన్ దేశాల మధ్య సరిహద్దు వాణిజ్యం మరియు కస్టమ్స్ సహకారాన్ని పెంపొందించుకోవడానికి ఈ ఉన్నత స్థాయి సమావేశం జరిగింది.

1. సమావేశం నేపథ్యం (CONTEXT)

- **తేదీ:** ఏప్రిల్ 20–21, 2026.
- **వేదిక:** మూన్నార్, కేరళ.

2. ఆర్థిక సంబంధాలు (BILATERAL TRADE FACTS)

- **ప్రధాన భాగస్వామి:** భూటాన్ మొత్తం వాణిజ్యంలో భారత్ వాటా దాదాపు **80%.**
- **వాణిజ్య విలువ:** 2024–25 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్వైపాక్షిక వాణిజ్యం **1.9 బిలియన్ డాలర్లను** దాటింది. ఇది మునుపటి ఏడాదితో పోలిస్తే **46% వృద్ధి**.
- **ల్యాండ్ కస్టమ్స్ స్టేషన్లు (LCS):** భారత్-భూటాన్ సరిహద్దులో మొత్తం **10** నోటిఫైడ్ స్టేషన్లు ఉన్నాయి.
    - పశ్చిమ బెంగాల్: 6
    - అస్సాం: 4

3. చర్చించిన కీలక అంశాలు (PRIORITY AREAS)

- **సమన్వయ సరిహద్దు నిర్వహణ (CBM):** సరిహద్దు వద్ద తనిఖీలను సరళీకృతం చేయడం.
- **ముందస్తు సమాచార మార్పిడి:** కస్టమ్స్ డేటాను ముందే మార్పిడి చేసుకునేందుకు వీలుగా ఒక అవగాహన ఒప్పందం (MoU) పై చర్చ.
- **నకిలీ వస్తువుల నియంత్రణ:** ఇంటెలిజెన్స్ షేరింగ్ ద్వారా అక్రమ రవాణాను (Smuggling) అరికట్టడం.
- **డిజిటలైజేషన్:** కస్టమ్స్ ప్రక్రియలను కంప్యూటరీకరించడం మరియు **ఎలక్ట్రానిక్ కార్గో ట్రాకింగ్ సిస్టమ్ (ECTS)** ద్వారా సరుకు రవాణాను పర్యవేక్షించడం.

4. ప్రాధాన్యత అంశాలు (EXAM-ORIENTED POINTS)

- **భూపరివేష్టిత దేశం (Landlocked Country):** భూటాన్‌కు సముద్ర తీరం లేదు కాబట్టి, భారత భూభాగం గుండా జరిగే 'ట్రాన్సిట్ ట్రేడ్' (Transit Trade) ఆ దేశానికి కీలకం.
- **కొచ్చి పోర్ట్ సందర్శన:** భూటాన్ ప్రతినిధులు కొచ్చి పోర్టును సందర్శించి సముద్ర మార్గ వాణిజ్యం, కంటైనర్ హ్యాండ్లింగ్ మరియు మెరైన్ ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ (AIS, శాటిలైట్ ఫోన్లు) పై అవగాహన పెంచుకున్నారు.
- **చట్టపరమైన ఫ్రేమ్‌వర్క్:** ఈ సహకారం అంతా ఇరు దేశాల మధ్య ఉన్న **'Agreement on Trade, Commerce and Transit'** కింద కొనసాగుతుంది.

భారత సముద్ర ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు - రికార్డు స్థాయి వృద్ధి (2026)

భారతదేశం నుండి సముద్ర ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు గతంలో ఎన్నడూ లేని విధంగా అత్యధిక స్థాయికి చేరుకున్నాయి. మత్స్య రంగం 'వికసిత్ భారత్ @ 2047' లక్ష్యంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.

1. ప్రధాన గణాంకాలు (KEY STATISTICS - FY 2025-26)

- **మొత్తం ఎగుమతి విలువ: ₹72,325.82 కోట్లు** ($8.28 బిలియన్లు).
- **ఎగుమతి పరిమాణం:** 19.32 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు.
- **ప్రధాన ఉత్పత్తి: ఘనీభవించిన రొయ్యలు (Frozen Shrimp)**. ఇది మొత్తం ఎగుమతి ఆదాయంలో **2/3 వంతు** వాటాను (సుమారు ₹47,973 కోట్లు) కలిగి ఉంది.

2. ఎగుమతి మార్కెట్లు (TOP IMPORTERS)

- **అమెరికా (USA):** భారత సముద్ర ఉత్పత్తులకు అతిపెద్ద మార్కెట్ (వాల్యూమ్ పరంగా తగ్గుదల నమోదైనప్పటికీ ప్రథమ స్థానంలో ఉంది).
- **చైనా:** రెండవ అతిపెద్ద ఎగుమతి గమ్యస్థానం (22.7% విలువ వృద్ధి).
- **యూరోపియన్ యూనియన్ (EU):** ఎగుమతుల్లో అత్యధిక వృద్ధి (37.9%) ఇక్కడే నమోదైంది.
- **ఇతర వృద్ధి కేంద్రాలు:** ఆగ్నేయాసియా (36.1% వృద్ధి), జపాన్.

3. ముఖ్యమైన నియంత్రణలు & విధానాలు (POLICY & REGULATORY FRAMEWORK)

పోటీ పరీక్షల్లో ఈ క్రింది టెక్నికల్ పదాలు చాలా ముఖ్యం:

- **TEDs (Turtle Excluder Devices):** సముద్ర తాబేళ్ల రక్షణ కోసం రొయ్యల వలల్లో వీటిని ఉపయోగించడం తప్పనిసరి.
- **MMPA (Marine Mammal Protection Act):** అమెరికా ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా సముద్ర క్షీరదాల రక్షణ ఆమోదం పొందడం.
- **నేషనల్ ట్రేసిబిలిటీ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (2025):** ఎగుమతి చేసే ఆహారం ఎక్కడ, ఎలా ఉత్పత్తి అయిందో తెలుసుకునే విధానం.
- **EEZ రూల్స్, 2025:** ఎక్స్‌క్లూజివ్ ఎకనామిక్ జోన్ (Exclusive Economic Zone) లో స్థిరమైన మత్స్య సంపద వినియోగం కోసం కొత్త నిబంధనలు.

4. మౌలిక సదుపాయాలు (LOGISTICS & PORTS)

భారతదేశ సముద్ర ఎగుమతుల్లో **64%** వాటా ఈ ఐదు ప్రధాన ఓడరేవుల ద్వారానే జరుగుతోంది:

1. **విశాఖపట్నం (Vizag)**
2. **JNPT (నవీ ముంబై)**
3. **కొచ్చి (Kochi)**
4. **కోల్‌కతా (Kolkata)**
5. **చెన్నై (Chennai)**

5. పరీక్షల కోణంలో ముఖ్యాంశాలు (EXAM-ORIENTED POINTS)

- **MPEDA:** మెరైన్ ప్రొడక్ట్స్ ఎక్స్‌పోర్ట్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ (MPEDA) ఈ గణాంకాలను విడుదల చేస్తుంది.
- **నీలి విప్లవం (Blue Revolution):** మత్స్య రంగం అభివృద్ధిని సూచించే విప్లవం.

- **ప్రధాన మంత్రి మత్స్య సంపద యోజన (PMMSY):** ఈ పథకం ద్వారా చేపల పెంపకం మరియు ఎగుమతులను ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తోంది.
- **మార్కెట్ వైవిధ్యీకరణ (Market Diversification):** అమెరికాపై ఆధారపడటం తగ్గించి చైనా, యూరప్, ఆగ్నేయాసియా మార్కెట్లకు ఎగుమతులను విస్తరించడం భారత్ సాధించిన గొప్ప విజయం.

INS సునయన - జకార్తా పర్యటన: ముఖ్యాంశాలు

భారతదేశపు **'MAHASAGAR'** మరియు **'Neighbourhood First'** విధానాల్లో భాగంగా ఈ పర్యటన సాగుతోంది.

1. మిషన్ వివరాలు (KEY MISSION DETAILS)

- **నౌక:** INS సునయన (ఆఫ్‌షోర్ పెట్రోల్ వెసెల్ - OPV).
- **చొరవ (Initiative):** IOS SAGAR.
- **గమ్యం:** జకార్తా, ఇండోనేషియా (ఏప్రిల్ 21, 2026).
- **ప్రత్యేకత:** ఈ నౌకలో **16 మిత్ర దేశాలకు** చెందిన బహుళజాతి సిబ్బంది ఉన్నారు. ఇది మలక్కా మరియు సింగపూర్ జలసంధుల (Straits) గుండా ప్రయాణించి ఇక్కడకు చేరుకుంది.

2. ప్రధాన దార్శనికతలు (VISION & POLICIES)

పరీక్షల్లో ఈ సంక్షిప్త పదాలు (Acronyms) చాలా ముఖ్యం:

- **MAHASAGAR:** Mutual and Holistic Advancement for Security and Growth Across Regions. ఇది ప్రాంతీయ భద్రత మరియు వృద్ధి కోసం భారత్ చేపట్టిన సమగ్ర దార్శనికత.
- **SAGAR:** Security And Growth for All in the Region. హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలో శాంతి, భద్రతలను పెంపొందించడం దీని లక్ష్యం.
- **Neighbourhood First Policy:** పొరుగు దేశాలతో సంబంధాలను బలోపేతం చేసుకోవడానికి భారత్ ఇస్తున్న ప్రాధాన్యత.

3. కార్యకలాపాలు (PLANNED ACTIVITIES)

- **హార్బర్ ఫేజ్:** మార్చి 2026లో భారత్‌లో పూర్తయింది.
- **సీ ఫేజ్ (Sea Phase):** ప్రస్తుతం ఏప్రిల్-మే 2026 వరకు కొనసాగుతోంది.
- **PASSEX (Passage Exercise):** జకార్తా నుండి తిరుగు ప్రయాణంలో ఇండోనేషియా నౌకాదళంతో (TNI AL) కలిసి నిర్వహించే ఉమ్మడి వ్యాయామం.
- ఇతర కార్యక్రమాల్లో ప్రొఫెషనల్ ఎక్స్ఛేంజ్, ఉమ్మడి యోగా సెషన్లు మరియు క్రీడలు ఉన్నాయి.

4. భౌగోళిక మరియు వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత (EXAM-ORIENTED POINTS)

- **మలక్కా జలసంధి (Strait of Malacca):** ఇది ప్రపంచంలోనే అత్యంత రద్దీగా ఉండే నౌకాయాన మార్గం. హిందూ మహాసముద్రాన్ని, పసిఫిక్ మహాసముద్రంతో కలుపుతుంది. దీని గుండా INS సునయన ప్రయాణించడం వ్యూహాత్మకంగా ప్రాధాన్యత కలిగినది.
- **ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతం:** స్వేచ్ఛాయుతమైన, సమగ్రమైన ఇండో-పసిఫిక్ ప్రాంతం కోసం భారత్ చేస్తున్న ప్రయత్నాలకు ఈ మిషన్ ఒక నిదర్శనం.
- **ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు:** భారత్ మరియు ఇండోనేషియాలు సముద్ర సరిహద్దును పంచుకుంటున్నాయి. రక్షణ రంగంలో సహకారం ద్వారా ఇరు దేశాల మధ్య వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం (Strategic Partnership) మరింత బలపడుతుంది.

భారత్ - జర్మనీ రక్షణ పారిశ్రామిక భాగస్వామ్యం (2026)

ప్రస్తుత భౌగోళిక రాజకీయ అనిశ్చితి నేపథ్యంలో, రక్షణ రంగంలో 'ఆత్మనిర్భర్ భారత్' లక్ష్యాలను సాధించడానికి జర్మనీ సహకారాన్ని భారత్ కోరుతోంది.

1. ప్రధాన పిలుపు: సహ-అభివృద్ధి (CO-CREATION & CO-INNOVATION)

- **ఆత్మనిర్భర్ భారత్:** ఇది కేవలం వస్తువుల కొనుగోలు కార్యక్రమం మాత్రమే కాదని, విదేశీ కంపెనీలు భారత్‌తో కలిసి రక్షణ ఉత్పత్తులను **రూపొందించడానికి (Co-create)**, **అభివృద్ధి చేయడానికి (Co-develop)** మరియు **ఆవిష్కరించడానికి (Co-innovate)** ఒక ఆహ్వానమని స్పష్టం చేశారు.
- **మధ్యతరహా పరిశ్రమలు (Mittelstand):** జర్మనీకి చెందిన 'మిట్టల్‌స్టాండ్' (చిన్న మరియు మధ్యతరహా పరిశ్రమలు) మరియు భారతీయ స్టార్టప్‌ల మధ్య సాంకేతిక సహకారం అవసరమని ఆయన పేర్కొన్నారు.

2. వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత (STRATEGIC SIGNIFICANCE)

- **నాయకత్వం:** భారత ప్రధాని శ్రీ నరేంద్ర మోదీ మరియు జర్మన్ ఛాన్సలర్ శ్రీ ఫ్రెడరిక్ మెర్జ్ ఈ వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేయడంపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించారు.

- **EU సంబంధాలు:** భారత్-యూరోపియన్ యూనియన్ (EU) రక్షణ మరియు వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యంలో భాగంగా ఈ ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు కీలకమైనవి.

3. గ్లోబల్ సంక్షోభాలపై స్పందన (CRISIS MANAGEMENT)

- **పశ్చిమ ఆసియా (West Asia) పరిస్థితి:** పశ్చిమ ఆసియాలో నెలకొన్న ఉద్రిక్తతలను అంచనా వేయడానికి భారత్ ఒక **మంత్రుల బృందాన్ని (Group of Ministers)** ఏర్పాటు చేసింది.
- **శక్తి భద్రత (Energy Security):** 'హార్ముజ్ జలసంధి' (Strait of Hormuz) వంటి కీలక మార్గాల్లో అంతరాయాలు ఏర్పడితే భారత ఇంధన సరఫరాపై పడే ప్రభావం గురించి రక్షణ మంత్రి ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఆహార భద్రత మరియు ప్రపంచ ఆర్థిక స్థిరత్వం కోసం సమన్వయ స్పందన అవసరమని పేర్కొన్నారు.

4. సాంస్కృతిక అనుసంధానం (CULTURAL TIES)

- **రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్:** బెర్లిన్‌లోని హంబోల్ట్ యూనివర్సిటీలో గురుదేవ్ రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ విగ్రహానికి రాజ్‌నాథ్ సింగ్ నివాళులర్పించారు. 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో జర్మన్ మేధావులతో ఠాగూర్‌కు ఉన్న లోతైన సంబంధాలను ఇది గుర్తుచేస్తుంది.

5. పరీక్షల కోణంలో ముఖ్యాంశాలు (EXAM-ORIENTED POINTS)

- **జర్మనీ స్థానం:** ఐరోపాలో భారత్‌కు జర్మనీ అత్యంత ముఖ్యమైన వాణిజ్య మరియు రక్షణ భాగస్వామి. సబ్‌మెరైన్ల తయారీ మరియు అధునాతన సాంకేతికతలో జర్మనీ సహకారం భారత్‌కు కీలకం.
- **హార్ముజ్ జలసంధి (Strait of Hormuz):** ఇది పర్షియన్ గల్ఫ్ మరియు గల్ఫ్ ఆఫ్ ఒమన్‌లను కలుపుతుంది. ప్రపంచ చమురు రవాణాలో ఇది అత్యంత కీలకమైన 'చోక్ పాయింట్' (Choke Point).
- **అంతర్జాతీయ సంబంధాలు:** భారత్ మరియు జర్మనీలు ప్రజాస్వామ్య విలువల ఆధారంగా పనిచేసే దేశాలు. 'బహుళ ధృవ ప్రపంచం' (Multipolar World) కోసం ఈ రెండు దేశాల సహకారం అవసరం.

ప్రపంచ ధరిత్రీ దినోత్సవం (WORLD EARTH DAY) - 2026

పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు భూమి యొక్క జీవవైవిధ్యంపై అవగాహన కల్పించే లక్ష్యంతో ఏటా ఏప్రిల్ 22న ఈ దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు.

1. ప్రధానాంశాలు (KEY HIGHLIGHTS)

- **తేదీ:** ఏప్రిల్ 22, 2026.
- **వేదిక:** నేషనల్ సైన్స్ సెంటర్, ప్రగతి మైదాన్, న్యూఢిల్లీ.
- **2026 థీమ్ (వస్తువు): "అవర్ పవర్, అవర్ ప్లానెట్" (Our Power, Our Planet)**. పర్యావరణ పరిరక్షణలో సమిష్టి బాధ్యతను ఇది నొక్కి చెబుతుంది.

2. ముఖ్య కార్యక్రమాలు (KEY EVENTS)

- **పాపులర్ సైన్స్ లెక్చర్:** "ఎక్స్‌ప్లోరింగ్ అంటార్కిటికా: ఏ జర్నీ టు ది వైట్ కాంటినెంట్".
- **ప్రసంగీకులు: డాక్టర్ అమితావ సేన్ గుప్తా**, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ స్పేస్ (ISRO) విశిష్ట ఆచార్యులు.

- **ఓపెన్ హౌస్ క్విజ్:** విద్యార్థులలో పర్యావరణ శాస్త్రం మరియు జీవవైవిధ్యంపై ఆసక్తిని పెంపొందించడానికి క్విజ్ పోటీ నిర్వహించబడుతుంది.

---

3. పరీక్షల కోణంలో ముఖ్యాంశాలు (EXAM-ORIENTED POINTS)

A. ప్రపంచ ధరిత్రీ దినోత్సవం నేపథ్యం:

- **ప్రారంభం:** మొదటి ధరిత్రీ దినోత్సవం **1970, ఏప్రిల్ 22**న నిర్వహించబడింది.
- **ఉద్దేశ్యం:** పర్యావరణ సమస్యలపై ప్రపంచవ్యాప్తంగా అవగాహన కల్పించడం.

B. భారత అంటార్కిటిక్ కార్యక్రమం (ANTARCTIC EXPLORATION):

పోటీ పరీక్షల్లో అంటార్కిటికాపై నిర్వహించే రీసెర్చ్ స్టేషన్ల గురించి తరచుగా ప్రశ్నలు వస్తుంటాయి:

- **దక్షిణ గంగోత్రి:** అంటార్కిటికాలో భారతదేశం ఏర్పాటు చేసిన మొదటి పరిశోధనా కేంద్రం (ప్రస్తుతం ఇది సరఫరా కేంద్రంగా మాత్రమే పనిచేస్తోంది).
- **మైత్రి (Maitri):** రెండవ పరిశోధనా కేంద్రం (1989లో స్థాపించబడింది).
- **భారతి (Bharati):** అత్యంత ఆధునికమైన మూడవ పరిశోధనా కేంద్రం (2012లో ప్రారంభించబడింది).

C. పర్యావరణ చట్టాలు & సంస్థలు:

- **UNEP:** ఐక్యరాజ్యసమితి పర్యావరణ కార్యక్రమం (ముఖ్య కార్యాలయం: నైరోబి, కెన్యా).
- **IPCC:** వాతావరణ మార్పులపై అంతర్ ప్రభుత్వ ప్యానెల్.
- **భారత రాజ్యాంగం:** 48A (పర్యావరణ పరిరక్షణ - ఆదేశిక సూత్రాలు) మరియు 51A(g) (అడవులు, సరస్సులు, వన్యప్రాణులను రక్షించడం - ప్రాథమిక ధర్మం).

"అవర్ పవర్, అవర్ ప్లానెట్" అనే థీమ్ ద్వారా 2026 ధరిత్రీ దినోత్సవం మానవ శక్తిని (Power) పర్యావరణ అనుకూల ఇంధనాలు మరియు పరిరక్షణ చర్యల వైపు మళ్లించాలని పిలుపునిస్తోంది. ISRO వంటి ప్రతిష్టాత్మక సంస్థల భాగస్వామ్యం శాస్త్రీయ దృక్పథంతో భూమిని రక్షించాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తుచేస్తుంది.

Source: PIB